

Oruç İbâdetinin Rûhu ve Manâsı

Oruç, mü'minlere Allah Teâlâ'nın Rezzâk-ı Kerîm olduğunu, kulların Allah Teâlâ'ya muhtaç olduğunu ve ihtiyaçlarının yalnız onun tarafından giderileceğini öğreten bir eğitim mektebidir. İnsan dâima ihsanların ve nimetlerin içerisinde yaşarsa Allah'ın rezzak ve ihsan edici olduğunu unutabilir. Allah Teâlâ Hazretleri bu unutkanlıklardan insanı kurtarmak için orucu emretmiştir.

Orucun bizlere Allah Teâlâ'yı hatırlatıp tanıtan bir ibadet olduğunu, orucu tutmamızı emreden ve oruç ibadeti ile ilgili emir ve yasakları bizlere bildirenin Allah Teâlâ Hazretleri olduğunu bilmeliyiz.

Kul oruca niyet ettiği andan itibaren Allah'ın rızasını kazanmak için gayret edip beşerî duygu ve irâdesini Allah Teâlâ'ya teslim ederek bu niyet ve düşüncelerle orucuna devam eder. Mü'min, susayınca suyun kıymetini öğrenerek onu kendisine ihsan edene dönüş yapma mecburiyetini hisseder ve "En büyük ihsanlardan olan suyu bize yaratıp bahşeden Rabbimiz vardır, O suları kurutacak olsaydı bize bir yudum suyu halk edecek bir varlık olamayacağını" idrak ederek Allah Teâlâ'nın:

وَمَا يَذْكُرُ إِلَّا اللَّهُ الْغَنِيُّ الْكَرِيمُ
الَّذِي يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيُخَوِّضُ فِيهِ مَنَافِقَ الْفِتْرِ
الَّذِينَ يَخْلُقُونَ مَا يَشَاءُونَ وَيُخَوِّضُونَ فِيهِ مَنَافِقَ الْفِتْرِ
الَّذِينَ يَخْلُقُونَ مَا يَشَاءُونَ وَيُخَوِّضُونَ فِيهِ مَنَافِقَ الْفِتْرِ

"De ki: baksanıza eğer suyunuz çekilse, söyleyin bakalım, size kim bir akarsu getirebilir?" (Mülk/30) buyurduğu âyet-i kerîmeyi tefekkür eder.

Âyet-i kerîmede buyrulduğu gibi yerden fişkıran suları bir sabah Allah Teâlâ Hazretleri yere batırırsa "bize kim nereden su getirebilir," düşüncesiyle "Allah Teâlâ'dan başka bir varlığın onu temin edemeyeceği kanâatına vararak; suları halk eden, devamlı olarak akıtan, bize kudret ve kuvvet vererek bir kâse suyu ağzımıza götürmemizi sağlayan ve bünyemizin hararetini teskin eden yalnız Allah Teâlâ'dır," der. Oruç tutan, duyduğu hararetin kendisini Allah Teâlâ'ya götüren ma'rifetullah ve ilim yolu olduğunu gördüğü gibi, açlık hissedince de yediğimiz nimetlerin kıymetini öğrenip onları halk edenin de Rezzâk-ı Kerîm olan Allah Teâlâ Hazretleri olduğunu aklederek kendisine dereceler kazandıracak olan bir ilim kapısının daha açıldığını düşünür.

Kul, Allah Teâlâ'nın insanların ve canlıların hayatının devamı için bahşettiği sayısız nimetleri düşünür ve Allah Teâlâ'nın bu nimetleri yeryüzünden çekip alması halinde O'ndan başka bu nimetleri bize temin edecek, ihsan edecek bir varlık bulunmadığını itiraf eder. İnsan bu tefekkürü netîcesi "Lâ ilâhe illallah"ın çok derin olan manâlarını idrak ederek kâinâtta bütün varlıklara rızık verenin, değişik ihsan ve lütuflarda bulunanın, verdiği nimetlerle açlık ve susuzluğumuzu giderenin, yerde, gökte ve denizlerde çeşitli nimetleri kudretiyle halk ederek bizlere sunanın, bu nimetleri yeme kudret ve kuvvetini bize bahşedenin, yediğimiz nimetleri vücûdumuzun ve duygularımızın ihtiyaçlarına göre taksim edenin ve faydasını halk edenin yalnız bir olan Allah Teâlâ olduğu inancına varır.

Kul vardığı bu noktada "Lâ râzika illallah/ rızık veren yalnız Allah'tır," inancıyla Allah'ın varlık ve birliğini tasdik edip Allah Teâlâ'nın sonsuz Rezzâk-ı Kerîm ve ihsan sahibi olduğunu öğrenir.

Kul, bir ibadet olarak oruç vazifesini edâ ederken orucun bizlere ma'rifetullâhı öğreten bir ibadet olduğunu da idrak eder. Nefsânî duygularımızı da oruçlu olduğumuz zaman terk etmeyi bize emreden Allah Teâlâ Hazretleri bu emriyle de bizi kendisine yaklaştıracak ilim yollarına işâret etmektedir. İnsanlar nefsânî arzularını sıkıntısız olarak temin edip ihtiyaçlarını giderince, bir çok nimet gibi bu nimeti de bize ihsan edenin Allah Teâlâ olduğunu unutuyor.

Oruç emri ile belli bir zaman içerisinde bu ihtiyaçlarımıza ulaşmamız mümkün olmuyor. Bu durum, düşünen insanlar için bir uyanış vesîlesidir. Çünkü bu yasakla beraber Allah Teâlâ Hazretleri insanları tek başına bir erkek veya kadın olarak değil de bir âile tesis ederek bir arada yaşamalarını ve rızasına muvafık bir şekilde hayatlarını tanzim edecek evlatlar yetiştirmelerini murad etmiştir.

Yaratılışımızın ilk anından son anına kadar, ilâhî kudretleri ve ihsanları düşünmeye başlarsak; insanın yaratılışı ve insan olarak yaşayışının devamı, Allah Teâlâ'nın doksan dokuz sıfatını bildiren ilim yollarında yürümekle mümkün olduğu sonucuna varırız

Ahmed Yaşar Hocaefendi'nin **Çam Kozalağındaki Sır** isimli kitabından...

Editör: Emir Çakır